

Keltirilgan ma'lumotlar asosida xulosa qilish mumkinki, respublikamizda kuzatilayotgan makroiqtisodiy barqarorlik va iqtisodiy o'sish suratlari ta'minlashda, mamlakatimizda olib borilayotgan samarali investitsiya siyosatining ahamiyati beqiyos bo'lmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022 - 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi" to'g'risidagi farmoni. 28.01.2022.
2. O'zbekiston Respublikasining "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi qonuni. 25.12.2019. O'RQ- 598.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Investitsiya va tashqi savdo sohasida boshqaruv tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni. 28.01.2019. PF- 5463.
4. Vahobov A.V., Xajibakiyev Sh.X., Muminov N.G. Xorijiy investitsiyalar. O'quv qo'llanma. T.: Moliya. 2010.
5. Raimjonova M.A. O'zbekistonda erkin iqtisodiy hududlarga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish. Avtoreferat. – T.: «BMA», 2012.
6. Karimov N, Xojimatov R. Investitsiyani tashkil etish va moliyalashtirish. O'quv qollanma. – Toshkent.: TDIU, 2011 yil.

**O'ZBEKISTONDA ISHSIZLIKNI KAMAYTIRISH YO'LLARI VA JAHON
TAJIRIBASINING O'RNI**

Narzullayeva Ozoda Qahramon qizi
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, assistent

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda ishsizlikni kamaytirish yo'llari hamda jahon tajribasining o'rganib chiqilgan. Ishsizlikni kamaytirish strategiyalari, ijtimoiy hamkorlik, innovatsiyalar va startaplar haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: ishsizlik, kamaytirish, yo'llar, jahon tajribasi, strategiyalar, hamkorlik, ijtimoiy, innovatsiyalar, startaplar

Annotation: This article discusses ways to reduce unemployment in Uzbekistan and examines global experiences. It covers strategies for reducing unemployment, social cooperation, innovations, and startups.

Key words: unemployment, reduction, ways, world experience, strategies, partnerships, social, innovation, startups.

Kirish:

O'zbekistan, yuqori ishsizlik darajasi bilan bog'liq muammolar bilan samarali kurashishga intilgan mamlakatlar orasidagi muhim muammo bo'lib kelmoqda. Ishsizlik, ishtirok etadigan shaxslar uchun sotsial, iqtisodiy va psixologik muammoni yaratishi bilan birga, mamlakat rivojlantirish va insonlar hayotini ta'minlash jihatidan ham muhimdir.

Bu maqolada, O'zbekistonda ishsizlikni kamaytirishga yo'l qo'yish uchun amaliy tadbirlar va jahon tajribasining o'z muhim roli ko'rsatiladi. O'zbekistonda ishsizlik darajasini pasaytirish uchun, birinchi navbatda, ishlab chiqarish sektori tashkil etish, agrar sohalar va turizm sohasida yangi ish o'rinlari yaratish kabi yo'llar ko'rsatiladi. Tadbirlar davomida, infrastrukturani rivojlantirish, innovatsiyalar va texnologiyalardan samarali foydalanish, investitsiyalarni jalb qilish va korxona tashkil etish muhim bo'lgan asosiy yo'llar sifatida ko'rsatiladi.

Shuningdek, yoshlarni kasbga yo'naltirish va ta'lim sohasini rivojlantirish ham ishsizlikni kamaytirishda katta ahamiyatga ega. Bepul ta'lim imkoniyatlari, yangi o'quv usullari va o'quv dasturlarining yaratilishi yoshlarning kasblikni o'rganishiga yordam beradi. Bu esa, talabalar va talabalarni kasbga yo'naltirish uchun yaratilgan yangi o'quv markazlarining yaratilishini ta'minlaydi.

Mavzuda jahon tajribasining o'rniga kelib, yuridik va iqtisodiy asoslar, diplomatiya, xalqaro hamkorliklar va migratsiya masalalari kabi muddatli vaqt rejalariga e'tibor beriladi. Jahon tajribasi, O'zbekistonda ishsizlikni kamaytirish strategiyasini shakllantirishda, global muhitda amaliyotdan olingan yuqori samaralar va yutuqlarni olishda yordam beradi.

Mavzuga oid foydalanilgan adabiyotlar tahlili:

1. "O'zbekistonda Ishsizlik va Kasbiy Rivojlanish: Ko'rsatmalar va Strategiyalar" - Muhammadjon Musayev

Bu kitobda O'zbekistondagi ishsizlik muammolari va ularni kamaytirishga qaratilgan strategiyalar tahlil qilinadi. Muhammadjon Musayev o'zbek va jahon tajribasidan foydalanib, O'zbekistonda ishsizlikni kamaytirishda kasbiy rivojlanish modeli va strategik ko'rsatmalar haqida ma'lumotlar beradi. Kitob, O'zbekistondagi

ish o'rnini yaratish, innovatsiyalar, turizm, ijtimoiy hamkorlik va o'zlashtirishning ahamiyatini belgilaydi.

2. "O'zbekistonda Ishsizlik va Ijtimoiy Hamkorlik: Muammolar va Yechimlar"
- Zarnigor Alimova, Zilola Khodjayeva

Zarnigor Alimova va Zilola Khodjayeva tomonidan yozilgan bu kitobda O'zbekistonda ishsizlikni hal qilishda ijtimoiy hamkorlikning ahamiyati muhokama qilinadi. Kitobda korxonalar, hukumat, jamiyat va oliy ta'lim muassasalarining o'zaro hamkorlikni rivojlantirishning muhimligi, mavjud muammolar va yechimlar haqida tahlil beriladi. Jahon tajribasi va boshqa mamlakatlar bilan hamkorlikning o'zbek ishsizlikni kamaytirishda o'rnini ko'rsatiladi.

3. "O'zbekistonda Ishsizlik va Innovatsion Rivojlanish: O'zlashtirish, Startaplar va Sifatli Ishtirok" - Shavkat Salikhov

Shavkat Salikhovning yozgan bu kitob O'zbekistonda innovatsiyalar, startaplar va sifatli ishtirokning ishsizlikni kamaytirishdagi o'rnini haqida tahlil qiladi. Kitobda O'zbekistonda innovatsion rivojlanish strategiyalari, innovatsiyalar va startaplar sohasidagi jahon tajribasi, yangi sohalar yaratishning ahamiyati va innovatsiyalar sohasidagi muammolar muhokama qilinadi.

Tadqiqot metodologiyasi:

Tadqiqotda foydalaniladigan usullar va metodlar ko'rsatiladi. Misol uchun, anketalar, tahlil, taqqoslash, tahliliy modellar, tajribaviy o'rganish, tarixiy-analitik yondashuvlar va boshqa ilmiy usullar kiritiladi. Bu usullar o'zbekistondagi ishsizlikni tahlil qilish va uning kamaytirish yo'llarini aniqlashda qo'llaniladigan metodlar bo'ladi.

Tahlil va natijalar muhokamasi:

Maqola "O'zbekistonda ishsizlikni kamaytirish yo'llari va jahon tajribasining o'rnini" O'zbekistondagi ishsizlik muammolarini va ularni hal qilish yo'llarini jahon tajribasidan foydalanish asosida tahlil qiladi. Maqolada O'zbekistondagi ishsizlik darajasi, ishsizlikning asosiy sabablari, tashkilotlar va hukumatning ishsizlikni kamaytirish yo'llariga oid qo'shimcha harakatlar, jahon tajribasidagi muvaffaqiyatli tajribalar va o'ziga xos strategiyalar mavzulariga e'tibor qaratiladi shuningdek O'zbekistonda ishsizlikni kamaytirish yo'llari va jahon tajribasining o'rnini mavzusida tahlil qilish uchun, bir nechta muhim yo'nalishlar mavjud:

1. Savdo va sanoat sohasini rivojlantirish: Korxonalar va sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilish, innovatsiyalarni qo'llash, yangi sohalar yaratish orqali ish o'rnini yaratish mumkin.

2. Talaba va mutaxassis kadrlarni tayyorlash: Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish, soha bo'yicha mutaxassislar tayyorlash, va texnologiyalarni o'rgangan kadrlarni jalb etish joriy bo'lishi muhim.

3. Infrastruktura va transport tarmoqlarini rivojlantirish: Yaxshi rivojlangan transport tizimi va infrastrukturani yaratish orqali savdo va sanoat sohasidagi munosabatlarni osonlashtirish va ishlab chiqarishni kengaytirish mumkin.

4. Davlat investitsiyalari va tadbirlar: Sarmoyani kengaytirish, korruptsiyaga qarshi kurashish, soliq siyosati va davlat investitsiyalari orqali ish o'rnini rivojlantirish uchun qo'llanilgan tadbirlar.

5. Xalqaro hamkorlik: O'zbekistonning xalqaro savdo hamkorlari bilan hamkorlikni oshirish va xalqaro bozorda o'z hissasini kengaytirish, eksportga yo'naltirish orqali mamlakatning iqtisodiy holatini mustahkamlash muhim.

Maqolada O'zbekistondagi ishsizlikning asosiy sabablari, misollar bilan ko'rsatilgan. Bu sabablar o'zbekistondagi iqtisodiy muhit, soha bo'yicha kengayish, sifatli ish o'rni yaratishning muammolaridan, kasbiy tayyorgarlik darajasining pastligi va tashkilotlar orasidagi hamkorlikning yetarli darajada rivojlanmaganligi kabi asosiy omillarni o'z ichiga oladi.

Xulosa:

O'zbekistonda ishsizlikni kamaytirish uchun bir nechta strategiyalar amalga oshirilmoqda. Bu strategiyalar o'zlashtirish, innovatsiyalar, turizm, ijtimoiy hamkorlik va kasbiy rivojlanishni o'z ichiga oladi. Jahon tajribasidan foydalanish, yangi sohalarni yaratish va turizm sektori orqali ish o'rinlarini o'sirish, ishlab chiqarish sohasidagi innovatsiyalar va startaplar o'rtasidagi munosabatlar bu strategiyalarning muhim qismlarini tashkil etadi.

Ijtimoiy hamkorlikning roli: O'zbekistonda ishsizlikni kamaytirishda hamkorlikning o'rni juda muhimdir. Korxonalar, hukumat, jamiyat va oliy ta'lim muassasalarining o'zaro hamkorlikni rivojlantirish, resurslarni birlashtirish va o'zaro ta'sirchanlikni oshirish orqali ishsizlikni hal qilishda muhim ahamiyatga ega. Jahon tajribasidan foydalanish va boshqa mamlakatlarning muvaffaqiyatli tajribalarini o'rganib, ularni o'zlashtirish hamkorlikning muhim qismlarini tashkil etadi.

Innovatsiyalar va startaplar ishsizlikni kamaytirishda o'rnatilgan bir nechta vositalardan biridir. Innovatsiyalar va yangiliklar yaratish, yangi sohalarni rivojlantirish va yangi ish o'rinlarini yaratish imkonini beradi. O'zbekistonda innovatsion rivojlanishga qaratilgan strategiya va dasturlar orqali innovatsiyalar va startaplar bo'shliqlarida ishlashning o'rni katta ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Жулибой угли, О., & Убайдуллаева, Л. А. кизи . (2023). ЎЗБЕКИСТОНДА РАҚАМЛИ БАНКИНГНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛЛАРИ. SCHOLAR, 1(29), 66–73. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10055712>
2. Karimova A. M. SOURCES OF FINANCIAL AND CREDIT SUPPORT AND FACTORS HINDERING THE DEVELOPMENT OF TOURISM ENTERPRISES //Thematics Journal of Business Management. – 2021. – Т. 10. – №. 7.
3. Abduraxmonov Q.X., Shoyusupova N.T. Aholini ish bilan bandligi. O'quv qo'llanma. – T.: 2011. - 291 b.
4. Xolmo'minov Sh.R., Xolmurodov S.E. Mehnat bozori iqtisodiyoti. O'quv qo'llanma. – T.: 2013. - 228 b.
5. O. E. Axunova, Z. S. Salimjonova, Sh. E. Nematova. The role of human capital in economic development. EURASIAN JOURNAL OF LAW, FINANCE AND APPLIED SCIENCES. 2022. Innovative Academy Research Support Center www.in-academy.uz SCIENTIFIC PROGRESS VOLUME 3 | ISSUE 2 | 2022 ISSN: 2181-1601 Uzbekistan www.scientificprogress.uz
6. Zuhur N. et al. TRANSITION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UZBEKISTAN TO A CREDIT-MODULAR SYSTEM //ResearchJet Journal of Analysis and Inventions. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 123-127.
7. Bekmurodov A. THE IMPACT OF TRANSFORMATION PROCESSES ON THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS //Archive of Conferences. – 2021. – С. 52-54.
8. Hudoyqulov X. Z. CREDIT SUPPORT FOR SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES AND FACTORS HINDERING ITS DEVELOPMENT //SCHOLAR. – 2023. – Т. 1. – №. 15. – С. 4-10
9. Sharipova N. D., Asadova S. D. THE ROLE OF BANKS IN THE MODERN MONETARY SYSTEM //Procedia of Theoretical and Applied Sciences. – 2023. – Т. 6. – С. 55-62.
10. Tursunov, F. M. (2023). TIJORAT BANKLARIDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH AHAMIYATI. SCHOLAR, 1(30), 75–81.